

תשע"ו - WhatsApp - Vayeishev

(1) הביאור בכך בעבודת האדם איך הגלות נמשלה לחלום -

כתיב 'שיר המעלות בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים', ופירושו לפי פשוטו: "לעתיד כאשר ישיב ה' מן הגלות את השבויים מבני ציון, יאמרו אז: 'הנה, כל הצרת שעברו [עלינו בזמן הגלות] הרי הם כאילו חלמנו חלום', רצונו לומר, לרוב הטובה שיהיה להם אז - ידמה להם שלא היו הצרות באמת, כי אם בחלום ראו כאילו מצירים להם" (מצו"ד).
אך פירושו ע"פ חסידות הוא: "כל משך הגלות נדמה ונמשל לבחינת החלום ממש, אשר לעתיד לבוא . . יראו כולם בראיה חושית אשר כל משך הגלות 'היינו כחולמים' ממש, ועתה בזמן הגלות חשכו עיניהם מראות זאת כו'" (מאמרי אדה"ז תקס"ה ד"ה שיר המעלות).

כלומר: בחלום יש חיבור הפכים, היות שאז מסתלק כח השכל שהוא הכח להבין את ההגיון של כל דבר - ובו אי אפשר ששני דברים הפכים יתחברו, שהרי אין זה לפי ההגיון - וכשכח זה מסתלק בעת השינה, אז יכול להיות חיבור הפכים.
כמו כן זמן הגלות נמשל לשינה, כמאמר הזהר על הכתוב "אני ישנה ולבי ער" - 'אני ישנה בגלותא', ולכך אז הכח השכל' שבנפש האדם מסתלק ומתעלם ממנו, וכתוצאה מכך יכול להיות חיבור שני דברים הפכיים בחיי האדם, ש"הגם שיתבונן בעת התפלה ויפעול איזה אהבה ויראה או התפעלות, אבל לאחר התפלה חולפת ועוברת, ושוכח לגמרי על כל המעשה, והיה כלא היה, ויכול לעשות דברים הפכיים לגמרי וכאילו לא היה כלום בשעת התפלה" (סה"מ תרל"ב ח"א ע' רנז).
(ע"פ תו"א וישב ד"ה שיר המעלות בשוב ה')

(2) ~ פירושו הפנימי של 'אלו ואלו דברי אלקים חיים' ~

אמרו רז"ל 'אלו ואלו דברי אלקים חיים', והמשמעות הפנימית בכך היא: שכאשר אנו רואים למטה שיש מחלוקת בין התנאים והאמוראים בפסק דין מסוים, זה אומר כך וזה אומר כך, והדיעות החלוקות שלהן נראות כסותרות זו את זו, לא יעלה על הדעת לומר שרק אחת מהדעות היא דעה אמיתית, ואילו הדעה השניה היא בלתי אמיתית כלל ח"ו, אלא כל אחת מהדעות הללו הן 'דברי אלקים חיים', היינו שכל אחת מהן כפי שהיא בשרשה היא דעה אמיתית, כי בשורש התורה למעלה בבחינת 'עגולים' - היינו באורו יתברך הבלי גבול שלמעלה מכל הגבלה וציור (דוגמת העיגול שאין בו מעלה ומטה) - הכל הוא בהתאחדות גמורה, ורק כפי שנמשכות ומשתלשלות הדעות הללו למטה על ידי כמה ירידות וצמצומים, הרי הן נראות כסותרות זו את זו, ולכן נפסקה פסק ההלכה רק כדעה אחת מהן, אבל למעלה בבחינת 'עגולים', שאין שם בחינת 'מעלה' ו'מטה', הכל הוא בהתכללות והתאחדות גמורה בלי שום פירוד (ראה עוד בסה"מ עטר"ת ע' ת"נ ואילך. סה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 666 ואילך).

(ע"פ תו"א פ' וישב ד"ה שיר המעלות בשוב ה')

(3) - העידוד בעבודת ה' שנובע מכך שזמן הגלות נמשל לחלום -

כאמור, זמן הגלות נמשל לחלום, שאז יש הסתלקות המוחין העליונים שלפיהם הכל הולך ע"פ ההגיון וכל דבר יש לו הגדר והמקום המיוחד לו, ולכן אז יכול להיות חיבור הכפים, כי ההפכיות של הדברים היא רק לפי כללי השכל וההגיון, משא"כ כשהמוחין מסתלקים אז אין סתירה בין הדברים ויכולים להתחבר.
וזהו שבזמן הגלות ברגע אחד האדם יכול להתעורר באהבת ה' בקריאת שמע, ומיד אחרי זה יכול להיות טרוד ומוטרד במלאכתו במשא ומתן, שאלו הם ב' הפכיים ממש - אהבת ה', והשיקוע בעיני עולם הזה.
והנה, כשהאדם יתבונן בזה שהוא חי בב' הפכיים, יכול לבוא לעצבות, שהרי מזה אשר מיד אחרי התעוררות האהבה בא לדבר הפכי, מוכח, לכאורה, שאין האהבה אמיתית, שאילו היתה אמיתית היתה קיימת תמיד ולא עוברת ממנו.
אך, ע"פ הבנה זו שזמן הגלות נמשל לחלום נמצא שאין הדבר כן, אלא יכול להיות מצב של חיבור הפכים ממש, שהאהבה היא אמיתית בד בבד ששיקועו בעולם הזה הוא אמיתי.
ומזה יכול האדם להתנחם מעצבותו, שבאמת עבודתו את ה' היא דבר אמיתי, רק שמצד הסתלקות המוחין בגלות, יכול להיות ביחד עם זה דבר הפכי - שיקוע בעיני עולם הזה.

(ע"פ תו"א וישב ד"ה שיר המעלות בשוב ה')

(4) - פירוש 'טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף' ע"פ חסידות -

כתיב (תהלים קיט, עב) 'טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף', ופירושו לפי פשוטו: התורה טוב בעיני מאלפי זהב וכסף וגו', וכאומר: אם רבים ירבו עמל ומענים נפשם לקנות הון, כל שכן שיש לענות הנפש בעבור קנין התורה (מצו"ד).

ופירושו ע"פ חסידות הוא: 'אלפי' הוא מלשון לימוד, כמ"ש 'אאלפך חכמה'. ולפי זה הביאור הוא, יש להנשמה יתרון ומעלה בעסק התורה ('תורת פיך') בעולם הזה, יותר מבחינת 'זהב וכסף' שהיתה הנשמה 'למודה' ורגילה בהם ('אלפי') בטרם ירדתה למטה.

כלומר, 'זהב וכסף' מורים על אהבה ויראת ה', כי 'מצפון זהב יאתה', וצפון הוא בחינת גבורה שזהו ענין היראה. וכסף הוא ענין האהבה, כי הוא לשון כיסופין ותשוקה, ככתוב 'נכסוף נכספת לבית אביך'.

והנה, לפני שהנשמה ירדה למטה היתה נהנית מזיו השכינה בגן עדן, ושם היו לה אהבה ויראה בהתגלות ממש, כי אין שום העלם והסתר על אלקות. משא"כ בירידת הנשמה למטה התלבשה בגוף גשמי ובנפש הבהמית המעלימים על אור הנשמה והאלקות, ובמילא אין לה אהבה ויראה כמו בטרם ירדתה.

אך, מכל מקום, 'טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף', כי בתורה יש השראת אור אין סוף ב"ה עצמו, כמאמר הזוהר 'אורייתא וקוב"ה כולא חד', ואילו בגן עדן, על אף גודל מעלת האהבה שהיתה להנשמה, אין זה אלא מ'זיו השכינה' - זיו והארה חיצונית של אלקות בלבד.

(ע"פ תו"א וישב ד"ה וישב יעקב)

-- 5)
כאמור,

(ע"פ תו"א פ' וישב ד"ה שיר המעלות בשוב ה')